

GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU NIERUCHOMEGO

1. Nazwa

SZKOŁA

2. Czas powstania

Lata 30. XX w.

3. Miejscowość
Kowalewo

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

**Kowalewo 62a
67-407 Szlichtyngowa**

5. Przynależność administracyjna
województwo **lubuskie**

powiat **wschowski**

gmina **Szlichtyngowa**

6. Formy ochrony

Ustalenie ochrony w zmianie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy i Miasta Szlichtyngowa, w części dotyczącej wsi Jędrzychowice, Kowalewo (Dz. Urz. Woj. Lubuskiego nr 25A z dn. 30 grudnia 1999 r., poz. 269).

Widok na elewację wschodnią i północną.

Historia.

Wieś Kowalewo leżąca niegdyś na skraju powiatu wschowskiego, w XIV wieku wchodziła w skład terytorium Księstwa Głogowskiego. Po połowie XVI wieku należała do Królestwa Polskiego. W latach 1605-1614 jako właściciel Kowalewa wymieniany jest Abraham Gorczyński. Zaznaczyć jednak należy, że Abraham Gorczyński oddał Kowalewo (podobnie jak jego brat Adam Jędrzychowice) w dzierżawę Wojciechowi Kurczbach/ Korbok Zawadzkiemu. Rodzina dzierżawcy, jak można wnosić z dokumentów, Stała się z czasem właścicielem dzierżawionej ziemi. W połowie XVII wieku na terenie ziemi wschowskiej pojawia się nowa rodzina Nieleckich herbu Ciołek, której kolejni przedstawiciele byli właścicielami Kowalewa i Jędrzychowic niemal do połowy XIX wieku. Jako pierwszy w 1650 roku wymieniany jest Samuel Mielecki — dworzanin królewski. Kowalewo przeszło w ręce S. Mieleckiego najprawdopodobniej drogą ożenku - jego trzecią żoną była J. Korbok-Zawadzka. Samuel Mielecki nie zostawił męskiego potomka. Jego córka Elżbieta, która wyszła za mąż za Dobrogosta Karczewskiego, była właścicielką Dolnych Jędrzychowic z pałacem, Kowalewa I i wsi Mühlberg w Saksonii. W 1768 roku w obecności synów Heleny Karczewskiej: Ludwika; Aleksandra, Bogusława, Piotra i Andrzeja przeprowadzono lustrację w Kowalewie i Jędrzychowicach oraz Piaskach, W 1782 roku spisany został inwentarz folwarków w związku ze sprzedażą wsi przez braci Karczewskich Adamowi „Konstantemu Mieleckiemu ich stryjecznemu kuzynowi, Po Adamie Konstantym dobra składające się z Jędrzychowic Dolnych i Kowalewa I oraz Mühlberg i części posiadłości. Wioska dziedziczy jego Syn Bogusław Samuel hr. Mielecki: Bogusław Samuel, który wg. jednych źródeł był stanu wolnego, innych zaś ożeniony z Wiktoria Mojaczewską nie zostawił potomstwa i był ostatnim przedstawicielem rodu Mieleckich związanym z Kowalewem i Jędrzychowicami. Od roku 1841 — 1875 Jędrzychowice Dolne wraz z Kowalewem I i III znalazły się w rękach rycerza zakonu Joannitów — Eugeniusza „Leonarda v „Prittwitz, który odziedziczył je po swoim ojczymie Hieronimie von Diebitsch. Eugeniusz Leonard v, Prittwitz przekazał swój majątek zięciowi - Maksymilianowi baronowi v. Ketter. W 1884 roku właścicielem jest syn Maksymiliana — Fryderyk, w 1889 roku bracia Alfred, Karol i Wilhelm Gilka - Bötzw. Przed 1907 rokiem nastąpił między braćmi podział dóbr. Właścicielem Kowalewa był najprawdopodobniej Karol Gilka — Bötzw. Do rodziny tej należał majątek aż do lat II wojny światowej.

Opis.

Budynek położony w środkowej części wsi, na południe od folwarku. Usytuowany jest w głębi działki, prostopadle do budynku szkoły z którym połączony jest ścianą kurtynową z półkolistym przejściem bramnym, szczytem w kierunku drogi. Obiekt założony na rzucie prostokąta, parterowy z użytkowym poddaszem, wzniesiony z cegły, tynkowany z wyłączeniem cokołu eksponowanego w cegle. Nakryty został dachem dwuspadowym z pokryciem z dachówki karpiówki z centralnie umieszczoną facjatą. Elewacja frontowa symetryczna, trójosiowa, w partii facjaty nakrytej dachem trójspadowym, dwuosiowa. Centralnie w elewacji umieszczone wejście do budynku poprzedzone sienią i jednobiegowymi schodami. Elewacja szczytowa – północna – symetryczna w części przyziemia trójosiowa, w części poddasza dwuosiowa.

Wartości.

Budynek prezentuje wartości zabytkowe, wartość artystyczną, historyczną i naukową. Jest przykładem wiejskiej architektury szkolnej z początku XX wieku.

Stan zachowania.

Obiekt zachowany w dobrym stanie, w historycznej bryle, kubaturze, wraz z kształtem dachu. Zachowana historyczna kompozycja, artykulacja elewacji, proporcje. Budynek po przeprowadzonym remoncie poszycia dachu bez zachowania krycia z dachówki ceramicznej karpiówki. Elewacje po przeprowadzonym remoncie wyprawy tynkarskiej. Wprowadzone zmiany w wprowadzeniu okien PCV są niekorzystne dla wartości obiektu. Budynek traci czytelność i spójność stylistyczną z architekturą okresu w jakim powstał.

Postulaty dotyczące konserwacji.

Bezwzględnej ochronie konserwatorskiej podlega kompozycja, bryła obiektu, gabaryty, artykulacja elewacji oraz kształt dachu wraz z zastosowanymi technologiami. W trakcie prac należy dążyć do przywrócenia pierwotnego wyglądu elewacji, w tym odtworzenie historycznej kolorystyki i materiałów. Nie dopuszcza się docieplenia elewacji budynku. Należy prowadzić systematyczną kontrolę stanu zachowania pokrycia dachowego, udrażniać system odprowadzania wód opadowych.

Bartosz Idryjan**20.09.2021r.**